

החיים בכפרי המשולש מתנהלים כמקור דם, אך רק מעל לפני השטח. בתייהקה, מקומותהבילוי המסורתיים של גברי הי כפרים, כימעט ריקים מאדם. אפילו הישי שים מבין חובשיכיסאותיהם נזמעתו. הי צעירים יותר, כמו איברהים אלינחשה ומחמוד ג'אבר, מבולבלים והמומים מכדי לחדש את אורחחיייהם הקודם. אינם יכו לים, גם אינם רוצים. המילחמה האחרונה חרתה בפניהם חריצים עמוקים. עם דלת הערב הם מתקבצים בקבוצות קטנות, מת כנסים בחדרונים נידחים לאסיפות סגור רות. אז תוכל לשמוע שם את "למה זה קרה?" ואת ה"אין?" המנסים היום בחי לל הרחוב הישראלי כולו, ללא מענה. היתה זו אחת מאסיפות אלו.

פתח ג'מאל מוראד, 28, חקלאי, נשוי ואב לשלושה, ואמר: "החיילים הערביים לחמו הפעם באומץ. במילחמת יוני 67 הם נשברו כבר אחרי שעות מעטות. פשוט ברחו משדההקרב. אולי הם לא חשבו לצאת לקרב, אלא רק לערוך תימרוני ראווה. כשצה"ל פתח בהסתערותהבוק שלו, מהאוויר, וכשהחיילים הערביים היו צריכים להשיב מילחמה — הם בחרו להסתלק. אבל הפעם, במילחמה הזאת, הם היו בטוחים שיש להם סיבה מוצדקת לצאת למילחמה: להחזיר את השטחים שאבדו להם במילחמת ששת הימים."

הפלסטינים דפיקים. רק סיים את דבריו, המשיך אחריו איברהים אלינחשה, 21, רוק, סטודנט למדעי החברה: "יאסר ערפאת שינה את דעתו על ישראל בעיק בות המילחמה האחרונה. הוא יודע שאין אפשרות לנצח אותה והוא מוכן עכשיו לדוברים עם ישראל. ערפאת אומר היום: בשיטחה של פלסטין צריכה להתקיים מדינה פלסטינית ריבונית שתקיים יח" סים מדיניים ומיסחריים עם ישראל. לא, אני לא חושב שיש סכנה שהמדינה הפלסטינית הזאת תתחבר עם ירדן נגד ישראל השכנה. זוכרים איזה הפגנות השתוללו ברחובות עיר הגדה לפני מילחמת ששת הימים? כיבוש הגדה עליידי הצבא הישראלי ריכך קצת את המרי נגד חוסיון. כי בכך נוצר איויב משותף. אבל העיקר הוא שההנהגה הישראלית תיקח בחשבון את האנשים, בני הארץ הזאת, שסבלו יותר מכולם במלחמות האלה, את הפלסטינים עצמם... הם הדפוקים האמיתיים פה..."

בתנועתיריד רחבה שיטע את דבריו עבד אל-רחמן אל-זור, חקלאי, נשוי פלוס שבי עה.

"אחרי מילחמת ששת-הימים נולדה פתי אום אגדת היהודי, היהודי העליון. ניצח חוזהבזק של הישראלים גרם מצד אחד לתיסכול ברחוב הערבי, ומצד שני לשחי צנות אצל ישראלים רבים."

לא זכננו וגמרנו. "והנה, המילחמה האחרונה ניפצה לרסיסים את משמעותו של הביטוי הבווי הזה. הלוחמים המצריים — וכמחם הסוריים — לא נשברו הפעם. הם נשאר זקופיקומה במצבים הכי קשים. הם חילצו פצועים תחת אש האוייב והמי שיכו להמטיר אש תחת הפגזה כבדה. הצרה היא שבתוך ממשלת ישראל וב" פיקוד הצבאי מנצחים תמיד אלה שצוער קים. "זכננו וגמרנו!" המילחמה האחרונה הוכיחה שאי-אפשר להנחית מכה אחת ניצחת על הערבים ובוה לשבור אותם. אני אומר: מעגלהדמים יסגור עלינו, אם במאבק הפנימי הישראלי ימשיכו לנצח אלה שדורשים מכה ועוד מכה, עד שה ערבים ייכנעו."

חייאדם — הפקר. הוסיף אחריו עלי (השם המלא שמור במערכת), 26, פועל-בניין, נשוי פלוס שלושה ורביעי בדרך: "שלוש-אמת צריך להתבטא בשויר יון של זכויות וחובות בין ערבים ויהודי דים. אבל זה הרי לא קיים במדינה! רוב המישרות הממשלתיות סגורות בפנינו. הנה דוגמה קטנה, אבל אקטואלית מאוד, אצלנו בכפר אין אפילו מיקלט אחד... אנחנו חשופים להפגזות. חייאדם הם הפי קר כאן בזמן מילחמה..."

לדברים אלה התייחס גם אחד פרהוד, 25, נשוי פלוס שלושה, פלח: "אני אורח ישראל. אמנם לא שווהזכויות. אבל אני מעוניין בקיומה של המדינה. לדעתי, מי היגי שני הצדדים הם האחראים למדיניות של שימושכוח על חשבון העם הפלסטי. הם אלה שסיחררו אותנו בסיסמאות סתומות שמטרתן להצדיק את ההרג. אני רוצה שהעולם יידע: אנחנו, ערביי ישרא אל, קוראים למנהיגי ישראל ומצריים — הפסיקו את ההרג!"

ומתחילה להתחפר בשטח-ההפקר. מיד מוכי רז מצביכוננות ואנחנו ממתינים לחוות במה שנקרא אצלנו "הפגנת דיונגוף".

שיטת

הכרזות

הפגנת דיונגוף היא המצאה גאור "ה"נית. פעם, כשניסו המצרים לקבוע עובדות בשטח, באורח-הדדדד, היו פותי חים לעברם באש. ברוב המקרים היתה מתפתחת מזה תקרית-אש. כדי למנוע חי לפי-אש מיותרים לשני הצדדים, אילתרו החברה' מיספר כרזות גדולות כתובות ב ערבית, בהן מוסבר למצרים בשפה פשוטה ומובנת לכל נפש, כי הם נכנסו בטעות ל שטח ההפקר ואילו-זאת הם מתבקשים לפי

היושב בעמדת-מיקלע בתוך בוטתן עצי המאנגו הסרופיים, כשלאורו קסדה ולגופו אפודת-מגן, והוא דורך להשיב אש לאוייב שבין עצי המאנגו. העץ משמאל משמש כתחליף ללוח-מודעות, עליו מודבקים פקודות השיגרה של היחידה, והשקיס אמורים לשמש הגנה מרסיסים.

תמונת המחר

השתתקה האש. ה"קוף" סיים את משמרתו וירד מהעץ. ישבנו ושתינו קפה. לקראת צהריים דיווחו שוב על תנועות חשודות בשטח. המפקד ביקש מת, המת מצא טוב מאוד בשטח, לעלות שוב אל העץ ולהחליף את ה"קוף" היושב שם. הוא עלה מייד. המתח פג בהדרגה. בצהריים הכנו ל"קוף" שלנו מספר סנדביצים וקפה והתכוננו להניחם בסל, כדי שיעלה אותם למעלה. אותו רגע פילח את האוויר צרור יריות ארוך. כנראה ממיקלע כבד. מיד אחר-כך פתחו המצרים באש לאורך כל הקו.

צור

קטלני

מכיוון צמרת העץ החלו נושרים עלים. אינסטינקטיבית העפנו מבט לאותו כי ווו. ח. ניסה להתרומם ממשכו, אך לא הצליח. הוא התמוטט, נפל ונשאר תלוי על אחד מענפי העץ בדרך נפילתו לארץ. השכנו באש. למען האמת לא ברור עד היום מהיכן נורה הצרור הקטלני, החובש, עולה-חדש מקנדה, מילמל באנגלית, "או, אלזהים" ורץ לעבר העץ. הוא התכוון לעלות למעלה בסולם החבלים שעה ש צרורות הכדורים המשיכו לשטוף את הי מוצב שלנו.

מפקד בכיר שהיה בסיור בסביבה הגיע אלינו. הוא אסר לטפס אל העץ. אמר כי יעשה זאת בעצמו. בינתיים כבר היה זחלים חילוף בדרך אלינו. הורדנו מיספר פגזי-עשן. האש נפסקה. ח. היה העינים והפנו לעבר צמרת העץ. ח. הלה מוטל שם ללא תנועה על אחד הענפים. המפקד טיפס על הסולם וחילץ אותו. כאשר הורידו אותו למטה קבע החובש כי ח. מת.

מחרת הופיעה ידיעה קצרה בעתונות: "חייל לה" נהרג אומלל בחילופי אש עם המצרים ממערב לתעלת-סואץ."

הקשר האפריקאי

בין תצפית לתצפית בבוסתן המנגו, אפשר גם להתפרקד על גבי כורסה מצרית נוחה וללגום מתוך בקבוק היין המתוק שמספקת הרבנות הצבאית לכבוד שבת. לוליא האש הנפתחת בגיורה מדי פעם, ולוליא הנפגעים מקרב אנשי היחידה, ניתן היה להאמין שזהו מסע נופש.

נותו ולחזור לשיטחם-הם. את הכרזות הי אלה, המחברות ללוחות עץ, מניפים אל מול החיילים המצרים ומתפללים שהם יוד עים לקרוא. הכרזות האלה מוכירות לנו כרזות של הפגזות ברחוב דיונגוף, ומכאן השם.

המצרים כבר למדו לדעת. אפילו אם אינם יודעים לקרוא. כי הכרזות מונפות במשך חצי שעה. אם הם לא מבינים מה שכתוב בהן, יפתחו לעברם באש.

אני צופה ב"הפגנה" שקט מתוח שורר באזור. חולפות עשרים דקות ואז מתרר ממים החיילים המצריים ומתחילים לחזור לעמדותיהם. כשהם מפנים את עיניהם

כשהערפל כבד במיוחד אני מחמיץ את אחד המחזות המשעשעים ביותר: התעמ לות הבוקר של חיילי המוצב המצרי. שר רות-שורות של חיילים תקועים במקומם, כשממולם מפקדים המתאמצים, לשווא, ל שתפם בתרגילי-הספורט שהם מדגימים ב פניהם. הם מתנהגים ממש כאילו היו חיילי מילואים של צה"ל. אנחנו יכולים אפילו לעזור למפקדים שלהם ולתת קצב ל תרגילי ההתעמלות שהחיילים אינם רוצים לבצע.

את שעות לפני-הצהריים מנצלים החיי לים המצריים להתבצרות ולשיפור עמדות. יש להם שם במוצב כלי-נשק משוכללים, אך שיטת ההתבצרות המצרית מזכירה את ימי הפרעונים. אין להם שום ציוד מיכאני. הכל נעשה בעבודת ידיים. הם חופרים באית-חפירה, ממלאים שקי-חול ונעזרים בסוסים ובחמורים. יש משהו מזור במחזה הזה של סוסים וחמורים כחושים ומוזירעב, החולפים עמוסים ליד הטנקים השבעים, השמנים.

חיילים מצריים אחדים מנסים לעבוד ב גופיות. לפתע הם רצים לעמדותיהם ולובי שים במהירות את מדיהם המנומרים. לא אין זה מצב כוננות ואין הם עומדים לחר דש את המילחמה. בסך הכל הגיע איזה קצין בכיר שלהם לביקורת בשטח. הוא מחזיק בידו מפה, ושני מלוויים מצביעים עלינו ומראים לו אותנו כשהם מלוויים את דבריהם בתנועות-ידיים.

תרמוס ובו קפה חם מוכנס אל סל הנצי רים. מושכים בחבל הקשור לסל ומעלים אותו למעלה. קפה חם זה מה שלא היה לאבותינו הקופים כשהתגוררו כמונו עכ שיו, בצמרות.

אלרגיה

לבזוקה

הופ, מגלים עמדת-תצפית מצרית. הם מסתכלים עלינו, ואנחנו עליהם. אחד מהם נושא קלשניקוב והשני בזוקה רפי. גיי ומישקפת-שדה. הבזוקה מעבירה בי הרגשת אי-נוחות. מכל כלי-הנשק אני אלרגי ביותר לנשק זה, אולי מפני שי